

Rondetafelgesprek Pensioenakkoord

Position paper KBO-PCOB

In juni 2020 zijn de sociale partners tot overeenstemming gekomen over de uitwerking van het Pensioenakkoord. Als grootste ledenorganisatie van senioren heeft KBO-PCOB daags daarna haar leden geraadpleegd. Ruim 2000 leden deden mee, via een peiling en/of een webinar. Zij zijn in meerderheid positief over de plannen en menen dat het Pensioenakkoord perspectief heeft.

Tegelijkertijd is er ook onzekerheid en hebben zij een aantal zorgen, die zich met name toespitsen op de transitieperiode en overstap (het invaren), het nabestaandenpensioen en de governance (inspraak). In dit position paper gaan wij, mede namens het Netwerk van Organisaties van Oudere Migranten (NOOM), nader op deze punten in.

Transitieperiode (tot 2026)

We benoemen allereerst de huidige transitieperiode, de jaren tot de invoering van het nieuwe pensioencontract. KBO-PCOB is blij dat minister Koolmees samen met de betrokken partijen, waaronder de seniorenorganisaties, wil nadenken over een goede invulling hiervan die niet tot onnodig korten en onnodige hoge premies leidt. Bij het sluiten van het akkoord over de uitwerking van het pensioenakkoord afgelopen juli hebben wij (en diverse andere betrokken organisaties) aangegeven dat pensioenfondsen die overgaan op het nieuwe pensioencontract in de transitieperiode wat ons betreft al zoveel mogelijk het nieuwe stelsel mogen benaderen en dat zij eerder afscheid mogen nemen van het knellende financieel toetsingskader en de leidende rol van de rentetermijnstructuur (rts) daarin. Die laatste is funest voor zowel de hoogte van de pensioenuitkeringen als voor de hoogte van de premies, en minstens zo funest voor het vertrouwen in het nieuwe contract.

Het inrichten van dit zogeheten transitie-ftk is van groot belang omdat dit niet alleen medebepalend is voor de uitgangspositie van deelnemers in het nieuwe contract, maar ook omdat de invoering van het nieuwe stelsel nog enkele jaren op zich laat wachten. Gepensioneerden, die al twaalf jaar wachten op indexatie en wiens vertrouwen in het pensioenstelsel alleen maar verder afkalft, moeten eerder kunnen profiteren van de voordelen die het nieuwe stelsel ook hen moet gaan bieden. Collega-organisatie ANBO zal daar verder op ingaan en enkele oplossingsrichtingen aandragen.

Nabestaandenpensioen en Anw

KBO-PCOB heeft zich diverse malen uitgesproken voor herziening en vooral verbetering van het nabestaandenpensioen. We zijn blij dat ook de Stichting van de Arbeid dat doet en dat de sociale partners daar naar geluisterd hebben. Wij steunen het voorstel de dekking van 70 procent van het ouderdompensioen op opbouwbasis bij overlijden na de pensioendatum te handhaven, evenals de diensttijdafhankelijke dekking en de langere doorlooptijd van de risicodekking. Dat laatste is zeker van belang voor vijftigers en zestigers die werkloos raken. Voor hen bleek het vinden van een nieuwe baan in de economisch gunstige periode die achter ons ligt al niet gemakkelijk, af te meten aan de hoge ouderenwerkloosheid. In de komende jaren zal hun positie helaas niet zomaar beter worden.

Wij maken ons zorgen over de positie van nabestaanden van mensen die, voorafgaand aan hun overlijden, langdurig ziek zijn. Deze mensen verliezen hebben na zo'n lange periode geen werkgever meer en kunnen ook geen aanspraak meer maken op doorbetaling bij ziekte. Voor deze kwestie, die een enorme impact kan hebben op een flinke groep mensen, moet een oplossing gevonden worden. Wij willen dat ook voor hen de dekking door blijft lopen. Temeer omdat deze groep zich, zo wijst de praktijk veelal uit, zich ook niet bij kan laten verzekeren wanneer zij eenmaal ziek zijn.

Een tweede groep die op dit moment helemaal geen aanspraak kan maken op nabestaandenpensioen, is de groep die helemaal geen pensioen opbouwt. Dat zijn zoals bekend niet alleen zzp'ers, maar ook ruim 800.000 mensen in loondienst. Deze groep kan in heel veel gevallen ook geen aanspraak maken op Anw. De toegankelijkheid van de Anw is in de afgelopen jaren immers steeds verder beperkt. Ook Anw-compensatie vanuit pensioenfondsen is veelal verdwenen. Een deel van de oplossing hiervoor wordt nu gezocht in de verbetering van nabestaandenpensioen. KBO-PCOB is zoals gezegd ook blij met die verbetering. Maar wij verwachten, zeker voor de groep die noch ouderdompensioen noch nabestaandenpensioen opbouwt, ook een inspanning vanuit de overheid in de vorm van een uitbreiding van de dekking van de Anw. Dat is zeker zolang de witte vlek zo groot blijft als deze nu is en zelfstandigen niet verplicht worden pensioen op te bouwen van groot belang.

Governance

In de inleiding van dit position paper benoemden wij al de aanwezige onzekerheid en het gebrek aan vertrouwen in het pensioenstelsel. Een meerderheid van onze leden ziet perspectief in het nieuwe stelsel, maar voor velen van geldt wel *eerst zien, dan geloven*. Voor hen is het van groot belang dat zij en hun vertegenwoordigers nadrukkelijk betrokken worden bij de vormgeving van het transitie ftk, het ingroeipad en het invaren. Wij benadrukken dit omdat, in tegenstelling tot wat regelmatig gedacht wordt, seniorenorganisaties geen zetel hebben in de Sociaal-Economische Raad. KBO-PCOB vraagt u zich sterk te maken voor die betrokkenheid. Pensioen (in de tweede pijler) maakt een kleiner of groter onderdeel uit van het inkomen van senioren. Het is cruciaal dat zij hier zeggenschap over hebben. In aanvulling hierop is het evenzo van belang dat het collectief bezwaarrecht van alle deelnemers bij het invaren, zoals toegezegd, daadwerkelijk versterkt wordt. Wij willen u vragen hier, samen met ons, alert op te zijn.

Eveneens wil KBO-PCOB uw aandacht vragen voor de governancestructuur binnen de pensioenfondsen zelf. Binnen het nieuwe pensioenstelsel komt er meer risico te liggen bij de individuele deelnemer en krijgen individuele fondsen een vrij ruime beleidsvrijheid. Zo is het onder meer de bedoeling dat zij de risicohouding van hun deelnemers gaan vaststellen, en daarmee ook de rendementstoedeling. Een complexe zaak gezien ook binnen generaties de gewenste risicohouding zal verschillen, en tegelijkertijd ook een kwestie met vanzelfsprekend gevolgen voor de hoogte van het pensioen van de deelnemers. De zeggenschap en positie van alle deelnemers dient alleen al op dit punt steviger verankerd te worden.

Tot slot

Het pensioenakkoord vraagt op een aantal punten nog de nodige aandacht. KBO-PCOB meent echter dat, met de betrokkenheid van zowel gepensioneerden als werkenden, er een evenwichtig nieuwe stelsel kan ontstaan dat ervoor zorgt dat tevredenheid over onze ouderdagsvoorziening weer gaat overheersen.

Samenvattend:

KBO-PCOB vraagt u om bij de transitie naar het nieuwe pensioenakkoord de volgende drie zaken goed te regelen: een evenwichtig transitiekader dat onnodig korten voorkomt en zorgt voor een goede uitgangspositie, stevig verankerde inspraak voor deelnemers en hun vertegenwoordigers en nabestaandenvoorziening voor iedereen die daar op terug moet vallen.

Nadere informatie:

Ellen Moonen, KBO-PCOB: ellen.moonen@kbo-pcob.nl

Lucía Lameiro García, NOOM: lameiro@netwerknoom.nl